

ἄλλαν τὸν πενήτημερον τοῦτον διάπλουον ἢ Ὀάλασ-
σα ὑπὸ λιπαρᾶς γαλήνης κατεχομένη, οὐδένα τῶν
ἐπιβατῶν ἠνώχλησεν· ὁ δὲ ἀπὸ πώποτε ὑπῆρξε
δικαιώστερος τοσοῦτον ὀψὲ τοῦ ἐνιαυτοῦ. Τῇ Κυ-
ριακῇ μάλιστα (14 Ὀκτωβρίου) ὀλίγω πρὸ τῆς
ἡλίου ἀνατολῆς, ὡς ἀπεμακρυνόμεθα τῆς Πελο-
ποννησιακῆς παραλίας¹, ἢ τοῦ ἀέρος ἐξαισία δια-
φάνεια, ὡς ὑπὸ τινος κατοπρισμοῦ βοηθημένη,
ἐπέλειξαν εἰς τοὺς ἀτυχεῖς Βασιλεῖς, ἐγεσθέντας
ἤδη καὶ διὰ δακρύων θεωμένους ἀπὸ τῆς γεφύ-
ρας, ἅπαντα ἐκ μιᾶς τὰ ὄρη τῆς παλαιήμου γῆς,
ἐφ' ἧς ἐβασίλευσαν τριάκοντα ἔτη. Ἐξ' ἐδικρι-
νοντο ἀπόψεις ὀρέων, ἐπαλλήλως ὑπερκειμένων
ὡς σκηνογραφίαι λεπτόταται, προεξέχουσαι τοῦ
πέραν διαυγούς καὶ καταφωτίστου ἤδη οὐρανοῦ.
Ἐν πρώτοις αἱ νῆσοι Σαπιέντζαι· αἱ πάλαι Οἰ-
χοῦσαι εἰς ἀπόστασιν 3 ἢ 4 μιλίων ὀπισθεν αὐ-
τῶν τὰ Νεόμαστρον, ἢ ἀρχαία Πύλος μετὰ τοῦ
σημάνηρον τῆς ὄρου, ἄπερ διατείνει πρὸς τὴν Με-
θώνην καὶ Κερώνην· τρίτην σκηνογραφίαν ἐσχη-
μάτιζον τὰ κατὰσκία τῆς Μεσσηνίας ὄρη· ὑπε-
ράνω δὲ, ἀεθλαδῆ ὀπισθεν τούτων, τὰ τῆς Ἀρκα-
θίας καὶ δεξιόθεν αἱ κορυφαὶ τοῦ Ταυγέτου καὶ
ἢ πραχεῖα ὄρη τῆς Μάνης, μέχρις τοῦ Ταϊνάρου
ἢ Ματαπαῶν. Ἐπι ἀπώτερον τούτων, πρὸς ἀρι-
στερά, μὲν ἡ Ζάκυνθος ἀκοφανῆς, κατέναντι δὲ
αἱ ἀκρόρειαι τῆς Ἡλίδος καὶ τῆς Ἀχαΐας καὶ
τὸ τῆς Κυλλήνης ὄρος, τὰ μετὰ τὸν Ταυγέτον
ὑψηλότατον τῆς Πελοποννήσου. Τέλος δὲ, εἰς τὰ
πέρατα τοῦ θαυμάσιου τούτου καὶ ὡς ἀπιστεύτου
ἐρίζοντες, πρὸς βορρᾶν μὲν αἱ χιονοσκεπεῖς τῆς
Αἰτωλίας κορυφαὶ, κατὰ δὲ τὸ μέσον τῆς ἐσχά-
της, αὐτῆς ἀπέψεως εἰς 120 μιλίων ἢ 222 χι-
λιόμετρον εὐθυτενῆ ἀπόστασιν αἱ τρεῖς εὐδιά-
ρηστοι κορυφαὶ τοῦ Παργαοῦ!

Η ΜΟΥΣΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Διήγημα.

Συνένχεια καὶ τέλος· ἰδίη σελ. 780.

Ἰνα μεταβῶ εἰς τὸ δωμάτιόν μου ἠναγκάσθην
να καταβῶ τὴν ζυλίνην κλίμακα καὶ νὰ διέλθω
διὰ τῆς αἰθούσας τῶν οἰνοποτούτων. Ἐπανεῦ-
ρον δὲ τὸν Σταύρον καὶ τὴν Μαρίαν, ἐκείνον μὲν
καθήμενον πρὸ τῆς ἐστίας καὶ στρογγύλοντα τὴν
κεφαλήν διὰ τῶν δύο χειρῶν καὶ σφόδρα κατα-
βεβλημένον, ταυτὴν δὲ εὐθύμως καὶ φαιδρῶς ἐρ-

Τ 1. Ἡ Βασίλισσα ἀφ' ἐσπέρας εἶχεν ἐκφράσει τῷ Ἀγ-
γλιῷ πλοίαρχῳ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς, ὅπως διαπλευσόμεν
ἐκτεσθῆν τῶν πλοίων Νήσων, ἵνα θαυμάσῃ πάλιν ἐφάπαξ
τὴν ρυτικὴν παραλίαν τῆς Ἑλλάδος· ἀλλ' ἐγὼ, προῦ-
δὼν τὴν ἐκ τῆς θείας ταύτης γενησομένην θλιβεράν συγ-
κίησιν, μετέπειτα τὸν πλοίαρχον, ὅπως ἐπιβάλλῃ πρὸς
τὸ πέλαιγος πρὶν ἢ ἐξυπνήσωσιν οἱ Βασιλεῖς· καὶ πα-
ράπλευσόμεν τὴν Ζάκυνθον καὶ Κεφαλληνίαν ἐξώθεν, ὁ-
περὶ καὶ ἐγένετο.

χαζομένην. Ἐτρεχεν ἐπάνω, κάτω, τὰ πάντα
δευθετούσα, τὰ πάντα προφθάνουσα.

Ἄμα δὲ ἰδοῦσά με:

— Ἐ! μοι εἶπε, πῶς σας φαίνονται, δὲν τὰ
ἔχουν ὅλοι τους χαμένα;

Καὶ χωρὶς νὰ μοι δώσῃ καιρὸν νὰ ἀποκριθῶ.

— Ἐγὼ προτιμῶ, προσέθηκε, τὸ τραγουδάκι
τοῦ χωριοῦ μας.

Καὶ διὰ φωνῆς δρασερεῶς ἐτραγώδησε τὴν ἐπο-
μένην στροφὴν, ἣτις ἀπέμεινεν ἐν τῇ μνήμῃ μου.

Τὸ πουλὶ πού νύχτα μέρα πικραμένο κελαιδεῖ

ἢ τάνθισμένο τοῦ κλαδι.

Ἄχ! δὲν ἔχει τόση φλόγα μὲς ἢ τῇ μαύρῃ του καρδοῦλα

Ἄχ! γλυκεῖά μου κοπελλούλα!

Ἐλθοῦσα δὲ πρὸς τὸν ἀκίνητον καθήμενον
Σταύρον καὶ θεωρήσασα αὐτὸν ὀλίγην ὥραν:

— Βρὲ τί κάνεις αὐτοῦ πέρα, θεότρελλε! ἀ-
νεφώνησεν ἀνακαγχάζουσα. Παρ' ἕνα φῶς καὶ
πήγαινε τὸν κύριον ἢ τὴν κάμαρά του.

Ὁ Σταύρος ἠγέσθη καὶ λαβῶν κηρίον μὲ συ-
νώδευσεν ἀναυδός.

Κλεισας δὲ τὰ παράθυρα καὶ καταβίβασας τὰ
παραπετάσματα, εἶπε μετὰ φωνῆς πενθίμου.

— Δὲν εἶχα λοιπὸν δίκχα, κύριε, νὰ πέσω ἢ
τὸ ποτάμι;

— Ἐρώτησε τὴν Μαρίαν, τῷ εἶπον, καὶ ἐ-
κείνη θά σου δώσῃ τὴν ἀπόκριαν.

Ἄχ! ἀνεφώνησε τύπτων τὸ μέτωπον, μιά
γυναῖκα εἶνε μονάχα ἢ τὸν κόσμον... Μὰ σεῖς,
κύριε, θά το μετανοήσετε. Ὅσα ζῆτε θά λέτε:
ἄχ! γιατί, νὰ μὴ το ἀφήσω τὸ παιδί νὰ πέσῃ
ἢ τὸ ποτάμι. Τὸ καλὸ εἶνε πού τὸ ποτάμι εἶνε
ἐδῶ κοντὰ, προσέθηκε περιλυπός.

— Μὴ λησμονῆς Σταύρε, ὅτι ἡ Μαρία εἶνε ἀ-
κόμη κοντήτερα.

Μετ' ὀλίγον κατεκλίθη, ἀλλὰ πολὺ ὀλίγον
ἐκοιμήθη ἢ μὰ τὸ καὶ νομίζω ὅτι ὄλην τὴν νύ-
κτα δὲν ἐκλείσα μάτι. Οἱ ποντικαὶ ἐχάλασαν
τὸν κόσμον. Περὶ τὸν ὄρθον δὲ ἐν ᾧ με κατε-
λάβανεν ὁ ὕπνος, ἀφυπνίσθην αἴφνης ὑπὸ τοῦ
θορύβου τοῦ Σταύρου, ὅστις ἐτοιμαζόμενος νὰ
μεταβῇ εἰς τὴν πόλιν, ἐξεύγουν τὴν Ἀστέραν.
Κατέβην λοιπὸν καὶ ἐγὼ εἰς τὸν κῆπον νὰ πε-
ριπατήσω ὀλίγον καὶ μετ' οὐ πολὺ εἶδον καὶ τὴν
Ἐλένην προσερχομένην. Ἦτο ἀπλῶς ἐνδεδυμένη
καὶ πολὺ εὐμορφότερα ἢ τὴν παρελθούσαν ἐσπέ-
ραν. Ἡ Μοῦσα προσῆλθε κατ' εὐθείαν πρὸς με
καὶ με προσηγόρευε μετ' ῥικειότητος ἀλλὰ καὶ
προστατευτικῶς πως. Δὲν με δυσηρέστησε ὁ τρό-
πος τῆς οὗτος ταῦναντίον μὲ ἤρесе, καὶ ἐμειδί-
ασα μόνον διὰ τὴν ματαιότητά της. Ἄλλ' ὅμως
τί τα θέλετε, ἦτο χαριστάτη κόρη, μάλιστα
δὲ ὁσάκις ἐλησμόνει τὰς ἐννέα ἀδελφάς της.

Ὁ κῆπος εἶχε μιᾶν θύραν ἀγούσασα πρὸς τὴν
ἐξοχὴν. Οὐδόλωρ δὲ αἰσθανόμενος, ἐν ᾧ συνδι-
αλεγόμενοι ἤλθομεν πλησίον τῆς θύρας, τὴν ἀ-

νοίγω και εξερχόμεθα, και μετ' οὐ πολὺ διερχόμενοι ἀνά μέσον τῶν ἀγῶν φθάνομεν ἀνεπαισθήτως παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμίου, γραφικωτάτας κατ' ἐκεῖνο τὸ μέρος. Ἡ Ἐλένη ἐθάδιζε στήριζοντα τὸν βραχίονα ἐπὶ τοῦ βραχίονός μου ἤμεθα, βλέπετε παλαιοὶ φίλοι. Μοὶ ἔλεγε περὶ τῶν Παρισίων, τῆς πατρίδος τῶν ὄνειρων τῆς, καὶ ἤδη ἡ δόξα τῆ ἔπλεκε στεφάνους.

— Τί! ἀνεφώνησα, θέλετε νὰ ἐγκαταλείψετε τὸν τόπον τοῦτον, ὅστις σὰς εἶδε γεννωμένην;

— Τὰ ἄσπαστά μου θά τον ἀπαθανάτισουν, μοὶ ἀπεκρίθη. Θέλω ἡμέραν τινὰ τὸ ποτάμιον τοῦτο νὰ μὴ ἔχη τίποτε νὰ φθονήσῃ τὰς ὄχθας τοῦ Ἰανίου καὶ τοὺς βράχους τῆς Βωλολύχης.

— Θέλετε νὰ ἀνταλλάξῃτε ἀντὶ τοῦ θοοῦδου, τῆς ἀγωνίας καὶ τῆς ταραχῆς, τὴν γλυκυτάτην σιγὴν καὶ τὴν δροσερὰν ἀνάπαυσιν τῆς ἐξοχῆς;

— Θέλω νὰ ὑπακούσω εἰς τὸ πεπωμένον μου.

Ὁ μέγας ποιητὴς μας τὸ εἶπεν: ἡ ὑπολατὴ κρύπτει τὴν φωλεάν τῆς εἰς τοὺς ἀγρούς, ὁ ἀετὸς ἄλλους ἔχει ὀρίζοντας.

Ταῦτ' ἀκούων δὲν ἠδυνήθη νὰ καταστείλω τὴν ἐκ τοῦ στήθους μου ἐξερχομένην ἀλήθειαν. Διὰ μιᾶς ἤρπασα τὰς χεῖρας τῆς Ἐλένης καὶ τῆ εἶπον μετὰ συγκινήσεως.

— Σὰς ἀπατοῦν, κυρία, σὰς πλανοῦν, θὰ σὰς ἀφανίσουν, ἂν δὲν προσέξετε!

Ἐλένη δὲ πᾶσά τ' ἤκουσα μετ' ἐκπλήξεως.

— Καὶ τίς με ἀπάτῃ; ἠρώτησε μειδιώσα, τίς με πλανᾷ, τίς θέλει νὰ με ἀφανίσῃ;

— Ἀκούσατε, κυρία, τῆ ἀπεκρίθη ἡρως, ἀφ' οὗ τὴν ἐλάθισα πλησόν μου. Ὁ σὰς διηγήθη δολοκλήρον ἱστορίαν, ἀληθινὴν ἱστορίαν, ἱστορίαν πρόσφατον. Ὁ εἶμαι δὲ σύντομος. Πρὸ εἰκοσὶ περίπου ἐτῶν εἶχεν ἐν τινὶ ἐπαρχίᾳ μετὰ τῆς μητρὸς τῆς νεῆνις χαρίεσσα ὡς ὑμεῖς καὶ ὡς ὑμεῖς ποιήτρια. Ἡμεῖραν τινὰ ἐλκρομένη ὑπὸ τοῦ πειρασμοῦ τῆς δόξης, πρότερον εἰνὴ ὑπὸ τῶν διασημῶν ποιητῶν, οἵτινες τῆ ἔγραψαν ὡς γράφουσι πᾶς ὑμᾶς, ἀφῆκε τὴν γενέθλιον πόλιν, ὡς ὑμεῖς θέλετε νὰ ἀφήσετε τὸ χωρίον σας ἐν ᾧ ἐγεννήθητε, καὶ ἐπῆγεν εἰς Παρισίους νὰ δρέψῃ τὰς δάφνας τὰς ὑποίας τῆ ὑπέσχετο. Καὶ εἰξέυρετε τί εὐδῆκεν ἐν Παρισίοις; Τὴν ἀθλιότητα καὶ τὴν στέρησιν καὶ ἀπέθανεν ἐπὶ τῆς ψάθης.

— Αὐτὰ εἶνε παραμύθια, εἶπεν ἡ Ἐλένη σκωπτικῶς. Δὲν εἴμεθα πλέον εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Ριλιερότου.

— Χθὲς ἔτι μέγας ποιητὴς ἀπέθανεν ἐν τῷ νοσοκομείῳ. Οὐδεὶς δὲ τῶν περιστασιζόντων τὸ φερετρόν του καὶ θηνοῦντων, οὐδεὶς τὸν παρηγόρησε ζῶντα, οὐδεὶς τὸν ἐθρεψε πεινῶντα, οὐδεὶς τὸν παρεστάθη κατὰ τὴν τελευταίαν του ὥραν ἀποθνήσκοντα.

— Ἐχετε ὀρεξίν νὰ γελᾶσθε, καὶ τὰ λέγετε αὐτὰ.

— Τοῦναντίον ἔχω πολλὴν ὀρεξίν νὰ κλαύσω.

Καὶ λαβὼν ἐκ τούτου ἀφορμὴν τῆ εἶπον περὶ τοῦ φιλολογικοῦ βίου, ὃν ἀπερὶσκέπτως ἤθελε νὰ ἐπιχειρήσῃ, καὶ τῆ κατέδειξα τὰς ὑφάλους αὐτοῦ καὶ τοὺς σκοπέλους. Προσεπάθησα δὲ νὰ τῆ ἀποδείξω ὅτι πᾶν ὅ, τι ἔλεγεν ἡ διενεσίτο ἤτο ὄλως ἐσφαλμένον ὑπῆρξεν σκληρὸς, ἀδυσώπητος.

— Μάλιστα ἀπατάσθε, τῆ ἔλεγον. Ἐπειδὴ ἔχει τις εὐκολίαν τινὰ ἐν τῷ πνεύματι, χάριν τινὰ ἐν τῇ φαντασίᾳ, αἴσθησιν ἀνεπτυγμένον τῶν ἀρμονιῶν τῆς φύσεως, δὲν ἔσεται ἀναγκαίως ὅτι εἶνε καὶ ποιητὴς καὶ φέροι τὴν σφραγίδα τῆς θείας δυνάμεως. Πόσους εἶδον ἀπερχομένους ὑψηλὰ ἔχοντας τὴν κεφαλὴν, καὶ ἐπανελθόντας εἰς τὸ πτωχικόν των τεταπεινομένους καὶ κάτω νεύοντας. Ἀπερχόμεθα, καὶ ἀφ' οὗ φθάσωμεν, οἱ κλώνες οἵτινες προσέφερον εἰς ἡμᾶς τοὺς καρπούς καὶ τὰ ἄθη ἀνυψοῦνται αἴφνης, αἱ ἀτραποὶ αἰφνιζόμεναι εἰς ἡμᾶς ἐστρωμέναι δι' ἄμμου καὶ μαλακῶς ἐπικλινεῖς, εἶνε ἀπόκρημνοι καὶ δλιθῆνται, αἱ προσκλονοῦσαι ἡμᾶς χεῖρες ἀποσύρονται, τὸ μέλλον ἐξελέγχεται φροῦδον, ἡ δόξα ἐκφεύγει τῶν χειρῶν μας, καὶ μακαρία ἡ μεγαλοφυΐα ἡμῶν, ἐὰν δὲν καταβληθῇ ὑπὸ τῆς ταλαιπωρίας καὶ τῆς πείνης!

Δὲν περιωρίσθη δὲ εἰς μόναι τὰς ποιητικὰς εἰκόνας, ἀλλὰ τῆ ἐπέδειξα γυμνὴν τὴν Τύχην, ἥτις τὴν ἀνέμενε μακρὰν τοῦ χωρίου τῆς. Ἐπέμεινα ἰδίως ἀναπτύσσων εἰς ὀπίσθας θυσίας ἐμελλε νὰ καθυποβάλλῃ τὴν οἰκογένειάν τῆς, τῆ ἐλάλησα ἀναφανδὸν τὴν αὐστηρὰν γλώσσαν, ἣν ὀφείλει πᾶς ἔντιμος νὰ λαλῇ. Εἶπον τέλος πᾶν ὅ, τι εἶνε δυνατὸν νὰ εἶπῃ τις εἰς πτωχὴν νεάνίδα ἐτοίμην νὰ ριφαινομένην ἐν τῇ θουελλῶδει ἐκεῖνη θαλάσῃ, ἥτις τοσαῦτα ὄχρα ἀπερρόφησε θύματα. Ἄλλ' εἰς ὅ, τι ἐγὼ ἔλεγον, ἐκεῖνη ἀπεκρίνετο: «Θέλετε νὰ γελᾶσθε; ἢ «Τί ξέρете σεις;» καὶ ἀείποτε μοὶ ἀντέτασσε τὴν ἐπιστολὴν τοῦ μεγάλου ποιητοῦ, ἣν ἔλαβε τὴν προτεραίαν.

— Ἄλλα, ἀγαπητή μου κόρη ἀνεφώνησα, δὲν εἰξέυρεις λοιπὸν ὅτι οἱ μεγάλοι ποιηταὶ γράφουσι τοιαύτας ἐπιστολάς πρὸς πάντας τοὺς μικροὺς ποιητὰς τοῦ σωροῦ, οἵτινες ἀποστέλλουσιν εἰς αὐτοὺς στίχους ἀθλίους. Ἡ ἐπιστολὴ αὐτῆ, ἡ χαρὰ σου, τὸ καμάρι σου, πρὸ πολλοῦ ἤδη περιτρέχει τὰς διαφόρους ἐπαρχίας, δὲν ἐγράφη πρῶτην φορά.

— Μήπως ἔχετε εἰς τὸ θυλακίόν σας καμμίαν προγενεστέραν ἐκδοσιν αὐτῆς; εἶπεν ἡ Ἐλένη σκωπτικῶς.

— Chi lo sa? ἀπεκρίθη ἐγὼ μειδίῳν.

Ἡ Ἐλένη ἠγέρθη καὶ ἐπανελάβομεν τὴν πρὸς τὸ χωρίον ἀγούσαν ἀτραπὸν. Καθ' ὁδὸν ἀπειράθη ἄπαξ ἔτι νὰ κλονήσω τὴν ἀπόφασίν τῆς καὶ στιγματῶς ἐνόμισα ὅτι σθεδὸν που τὸ κατώρθωσα. Ἄλλ' ἔκεινη, ὡς καθ' ἑαυτὴν λαλοῦσα ἀνεφώνησεν αἰφνης:

— Ὁχι!

Ἐπειτα δὲ ἀποτετιομένη πρὸς με εἶπε.

— Καὶ τί θέλετε λοιπὸν νὰ γείνω; Ἐχετε κατὰ νοῦν ὅτι ὀφείλω νὰ διαβιώσω ἐν τῷ καπηλείῳ τοῦ πατρός μου;

— Μὴ γένοιτο! ὑπέλαβον ἐγώ. Νομίζω ὅτι ἤκουσα τὴν μητέρα σου λέγουσαν ὅτι σοὶ προσεφέρετο θέσις ὑποδιδασκαλίσσης ἐν τῷ Παρθενάγωγείῳ ὅπου ἐσπούδασες. Ἡ θέσις αὕτη δυνατὸν νὰ γείνη ἀρχὴ τοῦ μέλλοντός σου.

Ἡ Ἑλένη ἀνύψωσε τοὺς ὤμους καὶ πάει λέοντας, κατὰ τὸ δὴ λεγόμενον.

Τὴν ἐπιούσαν δὲ ἄμ' ἀνατέλλοντος τοῦ ἡλίου ἀποχαιοστίας τὸν Σταυρὸν καὶ εὐχηθεὶς αὐτῷ τὴν θεραπείαν τοῦ ἑρωτός του, ἵππευσα ἵππον ἀγωγιάτου καὶ ἀπῆλθον τοῦ χωρίου πρὸς ἐξακολούθησιν τῆς περιουσίας μου. Μετὰ ἕξ δὲ ἑβδομάδας ἐπανερχόμενος διήλθον πάλιν διὰ τοῦ χωρίου καὶ κατέλυσα εἰς τὴν *Αὐγοῦλαρ*. Ἐμαθὸν δὲ ὅτι ἡ Ἑλένη μετὰ τῆς μητρός της ἀπῆλθον πρὸ τινῶν ἡμερῶν εἰς Παρισίους, καὶ ὁσονούπω περιεμένον γράμμα των. Εὗρον δὲ τὸν καλὸν μου κύριον Βαλλιᾶν τεθλιμμένον πως ἐπὶ τῇ ἀναχωρήσει τῆς γυναικὸς καὶ τῆς κόρης του, ἀλλὰ μεστὸν ἐλπίδων περὶ τοῦ ἐνδόξου μέλλοντος τῆς Μούσης. Ἄλλ' ἡ Μαρία μ' ἐφάνη ἦττον φιλόγελως, καὶ τοῦτο διότι οὐδόλως συμμετείχε τῆς τυφλότητος τοῦ πατρός της.

— Πάνε πλέον τὰ ψέματά, κύριε, μοὶ εἶπε ἀπογγίζουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς διὰ τοῦ ἄκρου τῆς ποδιᾶς της. Ἐφυγαν, καὶ Κύριος οἶδε τί θὰ ἀπαγγείνουν, δύο γυναῖκες ὀλομόναχες ἐκεῖ πέρα σὲ τόσῳ μεγάλῃ χώρᾳ! Καὶ βέβαια ξέρω ὅτι ἔχει ἡ Ἑλένη τὴν λύρα της, ἀλλὰ καλλίτερα θὰ εἶχα νὰ τὴν ἔβλεπα μὲ ἓνα καλὸν ἄνδρα. Ὁ πατέρας ἐπούλησε τὰ χωράφια μας, καὶ φοβᾶμαι πὺς ὅλο μου τὸ ἔχειν τὸν ἴδιον δρόμον θὰ πάρῃ. Οἱ στίχοι θὰ γείνουν στοιχεῖα καὶ ὁ Θεὸς νὰ μᾶς φυλάγῃ.

Καὶ ἀνεκάγχασε θορυβωδῶς, ἐγέλασα δὲ καὶ ἐγώ.

Ὅπως καὶ ἂν εἶνε, κύριε, προσέθηκε γελῶσα καὶ κλαίουσα ὡς ἡμέρα τοῦ Ἀπριλίου, δὲν πᾶμε καλά. Ποῦ νὰ δῆτε τὸν καυμένον τὸν Σταυρὸ! Οὐτε τρώγει οὔτε πίνει, καὶ χορταίνει μόνον μετὰ δάκρυά του. Εἶνε χλωμὸς, σὰν τὸ κερί καὶ ἀδύνατος σὰν τὸν τσῦρο.

— Ὁ Σταυρὸς ἀπεκρίθη. εἶνε ἀνόητος· ἂν ἐγὼ ἤμουν ἔς τῆς θέσις του, θὰ εἶχα παρηγορηθῆ ἀπ' ἐδῶ καὶ πολὺν καιρὸν.

Νοήσασα ἡ Μαρία τὸν λόγον μου ἐκοκκίνισε καὶ ἔγεινεν ἄφαντος.

Τὴν ἐσπέραν ὁ Σταυρὸς ἦλθεν ἐξώρας. Ὁ τάλας εἶχεν ἀπορίσει περὶ καὶ κόκκαλο. Καθ' ὁδὸν ἀνέτροψε τρεῖς ἐπιβάτας, ὧν εἷς παρεπονεῖτο ἕνεκα τῶν τραυμάτων τῆς κεφαλῆς του, ὅπερ μαθὼν ὁ κ. Βαλλιᾶς ἐξωργίσθη καὶ ἠθέλησε νὰ ἀποδιώξῃ τὸν ἀδέξιον ἠνίοχον. Ἀλλὰ τῇ μεσιτείᾳ τῆς Μαρίας καὶ ἐμοῦ τῷ συνεχώρησε. Ὁ δὲ Σταυ-

ρὸς ἐφαίνατο ἀδιάφορος, ὡς ἂν μὴ ἦτο αὐτὸς ὁ ὑπὲρ οὗ ἐμεσιτεύσαμεν. Ἡ Μαρία τῷ παρέθεσε τὸ δεῖπνόν του, ἀλλὰ μόλις τὸ ἔβαλλεν εἰς τὸ στόμα του.

Τὴν αὐτὴν ἐσπέραν ἐλθὼν εἰς τὸ δωμάτιόν μου μοὶ εἶπεν ὅτι εἶχεν ἀπόφασιν νὰ ἀπέλθῃ εἰς Παρισίους καὶ ἐκεῖ ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τῆς Ἑλένης νὰ παρασκευάσῃ ἐκυτῷ θέσιν τινὰ μεταξὺ τῶν λογίων. Ἠρώτησε δὲ καὶ τὴν γνώμην μου.

— Εἶσαι βλάξ, τῷ ἀπεκρίθην. Ἡ μόνη μου γνώμη καὶ συμβουλὴ εἶνε νὰ προσέχῃς νὰ μὴ ἀναποδογυρίζῃς τοὺς ἐπιβάτας σου, νὰ παχύνῃς ὀλίγον, καὶ ἐντὸς ἕξ μηνῶν νὰ ἐτοιμασθῇς νὰ νυμφευθῇς μίαν δροσερὰν καὶ ὠραίαν κόρην ἣτις σὲ ἀγαπᾷ.

— Μὲ ἀγαπᾷ. κύριε! Εἶσθε βέβαιοι;

— Βέβαιος καὶ παραβέβαιος.

— Σᾶς τὸ εἶπε;

— Καὶ εἶχ' ἀνάγκην νὰ μοῦ τὸ εἶπῃ;

— Μ' ἀγαπᾷ!

— Δὲν μὲ πιστεύεις;

— Κ' ἔπειτ' ἀπὸ ἕξ μῆνες θὰ ἔλθῃ νὰ μὲ πάρῃ ἄνδρα της;

— Ποιᾷ;

— Νὰ, ἐκείνη.

— Ποιᾷ ἐκείνη;

— Ἡ Ἑλένη.

— Ἄμ' ἔς τὸ καλὸ, παιδί μου, ἀνεφώνησα ἐξοργισθεὶς, σβῦσε τὸ κερί καὶ ἄφες με νὰ κοιμηθῶ.

Ἐπανελθὼν εἰς Παρισίους ἤκουσα τελευτώντων τοῦ χειμῶνος ὅτι ὑπῆρχεν ἐν τῇ μεγαλόπολει ταύτῃ ἐξαίσιόν τι τέρας ποιήσεως ὅπερ πᾶσαι αἱ τῶν φιλομούσων αἰθουσαι διημφισβήτην, ἦτο δὲ, ὡς ἐνόησεν ἡ εὐφυὴς μου ἀναγνώστρια, ἦτο ἡ Μοῦσα τοῦ χωρίου. Ἡμέραν δὲ τινα ἀνέγνων ἐν τῇ τετάρτῃ σελίδι ἐφημερίδος ὅτι: «Προσεχῶς ἐκδίδονται «Τὰ Κυνόροδα» καὶ «Αἱ κραυγαὶ τῆς ψυχῆς», δύο συλλογαὶ ποιημάτων τῆς νεαρᾶς ποιητρίας Ἑλένης Βαλλιᾶς».

Μετ' οὗ πολλοὺς δὲ μῆνας, ἀρχομένου τοῦ Μαΐου συνήντησα καθ' ὁδὸν τὴν Ἑλένην κρημαμένην, οὕτως εἶπεῖν, ἀπὸ τοῦ βραχίονος τῆς μητρός της. Καὶ ἡ μὲν κυρία Βαλλιᾶ καίτοι ἐνδεδυμένη μετὰ τινος κομψότητος, ὑπεμίμνησκεν ὅπωςδῆποτε τὸ γραφεῖον τοῦ μακαρίτου πατρός της, καὶ τοῦ ἀνδρός της τὸ καπηλεῖον, ἡ δὲ κόρη ἦτο δροσερὰ καὶ γελόεσσα ὡς τὸ ἔαρ. Εἰς τὸν χαιρετισμὸν μου ἀναπεκρίθη διὰ χαριστάτου μειδιάματος καὶ φιλικῷ νεύματος. Μόλις δὲ ἀντηλλάξαμεν λέξεις τινὰς, καὶ μὲ προσκάλεσε νὰ υπάγῃ νὰ τὴν ἴδω, μοὶ ἔδωκε δὲ τὴν διεύθυνσίν της.

Τὴν ἐπιούσαν ἐπορεύθην εἰς τὴν οἰκίαν τῆς Ἑλένης, ἣτις μὲ ὑπεδέχθη εἰς τὸ γραφεῖόν της, ἀγχιεστῆριον αὐτόχρονον, οὐδὲν κοινὸν ἔχον πρὸς τὸ τῆς *Αὐγοῦλας*. Ἡ Ἑλένη ἦτο μόνη, διότι καθὸ Μοῦσα εἶχε ἐλευθερίαν τινὰ, ἣν δὲν ἀπολαμβάνουσι αἱ ἄλλαι νεάνιδες αἱ ὡς ἀπλαῖ θνηταὶ γυναῖκες ἀνατραφεῖσαι. Καὶ ἐν τῇ ποιήσει συμβαί-

νει ὅ,τι καὶ ἐν τῷ γάμῳ ἡ ποίησις χειραφτεῖ τὰς ἀνήλικας. Ἐπιδεικτικώτατος κοιτωνίτης περιέβαλλε τὸ σῶμα της, οἱ μικροὶ πόδες της ἐχόμενον ἐντὸς ἐμβάδων τουρκικῶν, ἄς μέγας τις ποιητής ἔφερον ἐξ Ἀνατολῆς, ὡς μοι εἶπεν αὐτὴ ἡ Ἑλένη. Μ' ἐκάθισε πλησίον της καὶ μοι ἐλάλησε κατὰ πρόωτον καὶ οὐδόλως διατάζουσα περὶ τοῦ καπηλείου τοῦ πατρός της, ἔνθα τὸ πρόωτον τὴν συνήνησα, περὶ τοῦ πατρός της, περὶ τῆς ἀδελφῆς της καὶ περὶ τοῦ ἀτυχοῦς Σταύρου. Γελῶσα δὲ μὲ ἀνέμνησε τὴν ἀλλόκοτον ἐσπερίδα, ἐν ἣ παρῆσθην καὶ ἐγὼ, τὸν κ. Ζαφειράκη, τὸν ἐνωμοτάρχην, τὸν δημοδιδάσκαλον καὶ τὸν δημοτικὸν ἱατρὸν. Οὐδεὶς δὲ λόγος ἐγένετο περὶ τῆς παρὰ τὸν ποταμὸν συνδιαλέξεως ἡμῶν, ἀλλ' ἡσμένεις καταβαρύνουσά με διὰ τῶν ἐπιτυχιῶν της, τῆς δόξης της καὶ τῆς φιλολογικῆς της μακαριότητος. Τὸ πᾶν τῇ ἐμειδία, τὸ πᾶν τὴν ὑψοῦσαι καὶ ὁ βίος της οὐδὲν ἄλλο ἦτο ἡ γοητεία.

Ἐπί τε τῆς δεξιᾶς καὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Σηκουάνα αἱ ὀνομαστόταται αἰθουσαι ἡμιλῶντο τίς νὰ προσελκύσῃ τὴν νεαράν Μοῦσαν, ἵνα ἀπαγγεῖλῃ τοὺς στίχους της. Οἱ ἐκδόται τῶν ἐφημερίδων ἔξενον κατὰ πᾶσαν πρώτην τὴν θύραν της, καὶ διάσπμοι μουσικοὶ καθικέτερον αὐτὴν νὰ γράψῃ ὀλίγους στίχους ἵνα τοὺς τονίσωσι. Τὰ *Κυνόρροδα* καὶ αἱ *Κραυγαὶ τῆς ψυχῆς* μετ' αὐτὸν πολὺ ἐξεδίδοντο.

— Ἡ θέσις μου σὰς φαίνεται ἀξία φθόνου βεβαίως, μοι εἶπε καὶ ὁμοῦς ὁ κόσμος μ' ἐνοχλεῖ, ἡ δόξα μοι φέρει ἀηδίαν. Ἐν τῷ βάθει τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς ὑπάρχει κενὸν τι ὅπερ οὐδὲν δύναται νὰ πληρώσῃ. Μίαν μόνον ἔτι ἔχω φιλοδοξίαν, νὰ ἀγοράσω μικρὰν ἐξοχὴν ἐν τοῖς περίεξ τῶν Παρισίων καὶ νὰ ζήσω ἐκεῖ μετὰ τῆς οἰκογενείας μου. Ἐλπίζω δὲ ὅτι δὲν θὰ ἀποθάνω πρὶν πραγματοποιήσω τὸ ὄνειρόν μου τοῦτο.

Τῇ συνεχάρην ὅσον ἡδυνάμην θερμότερον, καὶ ἀπῆλθον λύπην μεγάλην ἔχων ἐν τῇ καρδίᾳ.

Δύ ἔτη παρῆλθον χωρὶς νὰ τὴν ἐπανιδῶ. Τὰ *Κυνόρροδα* καὶ αἱ *Κραυγαὶ τῆς ψυχῆς* ἐξεδόθησαν, ἀλλ' ἐπτά μόνον ἀντίτυπα ἐπωλήθησαν. Καὶ πρὸ μὲν τῆς ἐκδόσεως των ἐγένετό τις λόγος περὶ αὐτῶν, ἀλλ' ἄρα ἐλδοθέντα ὑπὸ πάντων ἐλησημονήθησαν. Ἀπὸ πολλοῦ ἤδη οὐδένα περὶ Ἑλένης λόγον ἤκουον. Ἐσπέρην δὲ τίνα τοῦ φθινοπώρου τὴν συνήνησα ἐν ἀποκέντρῳ τμήματι τῆς πόλεως μόνον, ὠχρὰν, κατεσκληκυῖαν καὶ μελανιμονοῦσαν. Ἰδοῦσά με ἐφάνη συστελλομένη καὶ ἀμνηχανοῦσα. Τὴν ἠρώτησα μετὰ συμπαθείας καὶ μοι εἶπεν ὅτι ὁ μὲν πατὴρ της ἀπέθανε, ἡ δὲ Μαρία μετ' ὀλίγων μηνῶν ὑπανδρεύεται τὸν Σταύρον.

— Καὶ πῶς τοιαύτην ὥραν εὐρίσκεσθε εἰς τὸ ἀπόκεντρον τοῦτο μέρος μόνη;

Μοὶ ἀπεκρίθη δὲ ὅτι ἐκεῖ πλησίον κατῴκει. Τὴν συνῶδευσα λοιπὸν μέχρι τῆς θύρας της καὶ

ἐν τῇ μωρία μου ἀνέβην καὶ ἐπάνω ὑπακούσας εἰς τὴν πρόσκλησίν της.

— Φοβοῦμαι, μοι εἶπε, μήπως εὐρατε τὴν κοιτίαν μου ἄνω κάτω, διότι ἡ μήτηρ εἶνε ὀλίγον ἀσθενής.

— Εὐτυχίαν μου θὰ το θεωρήσω νὰ τῇ προσφέρω τὸ σέβας μου.

Καὶ τὴν ἠκολούθησα ἀναβαίνουσαν, οὐδόλως συλλογιζόμενος ὅτι ἐμελλον νὰ τὴν ἐξευτελίσω ἐν τῇ φιλαυτίᾳ της ὅσον τὴν εἶχον εὐκρεσθήσῃ πρὸ διετίας. Καὶ τὴν ἀνοησίαν μου ἠσθάνθη τότε μόνον ὅτε εἰσῆλθον εἰς ψυχρὸν καὶ σκυθρωπὸν αἴκημα οὐδόλως ὑπὸ τοῦ ἡλίου θερμαινόμενον. Καὶ πτωχεία μὲν δὲν ἦτο ἀκόμη, ἀλλὰ καὶ ἄνεσις καὶ εὐπορία δὲν ἦτο πλέον, ἦτο ἐν μέσῳ φθορᾶς καὶ ἀφθαρσίας, ὡς λέγομεν. Ἡ μήτηρ μ' ἐφάνη καθ' ὑπερβολὴν γηράσασα καὶ καταβεβλημένη. Παρετήρησα τὴν Ἑλένην; οἴμοι! πόσον ἡ σημερινὴ κατηρῆς καὶ καταπεπονημένη ὄψις της διέφερε τῆς πρὸ διετίας ἀκτινοβολούσης ὑπὸ τῆς χάρας, τῆς εὐτυχίας, τῆς νεότητος!

— Βλέπετε, μοι εἶπεν, ἀφῆσάμεν τὸ θορυβῶδες ἐκεῖνο τμήμα, τοῦτο μᾶς ἀρέσει καλλίτερα, ἐδῶ ἔχομεν μοναξίαν καὶ ἡσυχίαν καὶ εἶνε τὸ μέρος καταλληλότερον εἰς ἱεράς μελέτας, ἐδῶ εἶνε ἡ πατρις τῶν ὄνειροπολούντων ποιητῶν. Ἐχομεν ὑπὸ τὰ παραθύρα μας τὸν ἀπέναντι κήπον καὶ τὸ ἔαρ ὁ ἄνεμος θὰ μᾶς φέρῃ τὸ ἄρωμα τῶν ἀνθισμένων πασχάλων.

Τουτέστιν ἀπεπειράθη νὰ ἐπιχίρῃ δι' ἐπιπλάστου εὐθυμίας τὴν ὄντως ἐλεεινὴν κατάστασίν της· ἀλλὰ δὲν το κατώρθωσεν ἡ δύσμοιρος νεάνις. Πικραία τις ἀνεμιγνύετο ἐν πάσῃ λέξει ἐκ τοῦ στόματός της ἐξερχομένη. Καὶ ναὶ μὲν δὲν παρεπονεῖτο, ἀλλ' ἐγὼ διεϊδὼν πως ὅτι παντοίας ἐδοκίμασεν ἀποτυχίας. Μοὶ ἀπέκρυψε δὲ καὶ τὴν ἱστορίαν τῶν ἀπογοητεύσεών της, ἀλλ' ἐγὼ τὰ πάντα ἐγίνωσκον καὶ ἡδυνάμην μάλιστα καὶ νὰ τὰ διηγηθῶ. Ἐξ ἐβδομάδας παρετάθη ἡ πρὸς αὐτὴν προθυμία τῶν φιλομούσων αἰθουσῶν. Ἐκλαβόντες αὐτὴν ὡς ἄθυρμα, δισκέδασαν ὅσον ἠθέλησαν καὶ ἔπειτα τὴν ἔρριψαν εἰς τὴν γωνίαν καὶ τὴν ἐλησημόνησαν. Μόνη δὲ ἡ Μοῦσα ἔμεινε ἔτι πιστὴ εἰς αὐτὴν· διότι ἡ Ἑλένη κατ' οὐδένα λόγον συνήνεσε νὰ ταπεινωθῇ καταβαίνουσα εἰς τὸν πεζὸν λόγον, καὶ ἡδὲ εἶχεν ἐν τῷ τελειοῦσθαι ἐπικὸν τὴν ποίησα. Ἀλλ' ὁμοῦς πολὺ περιωρισμένοι ἦσαν αἱ φιλόδοξοι αὐτῆς ἀπαιτήσεις. Οὐδὲν ἄλλο ἤθελε ἡ κομψὸν οἰκίσκον, ἐστρωμένον ὡς φωλεὰν ὑπὸ τὰς ἰτέας καὶ παρὰ τὴν ὄχθην ρύακος.

— Δύσμοιρον παιδίον! διενοοῦμένη, εὐτυχία σου θὰ εἶνε ἐὰν ἡμέραν τινὰ δυνηθῆς νὰ ἀποσυρθῆς εἰς τὸ καπηλεῖον τῶν πατέρων σου!

Συχνάκις ἤδη ἠρχόμην εἰς ἐπίσκεψίν της. Καὶ ἐγὼ ὁ ἀντιμαχόμενος καὶ ἀντιπολιτευόμενος κατὰ τὴν ἐφημέρον βασιλείαν της, κατέστην ἡδὲ κολαξ ἔνθερμος τῆς πτώσεώς της. Οἴμοι! εἶδον τὰς δύο

ταύτας ταλαίνας γυναίκας κατ' ὀλίγον ὀλισθαίνουσας καὶ εἰς τὸ βράχθρον πιπτούσας τῆς δυστυχίας καὶ τῆς ἀνεχείας. Οὐδὲν ἀρήκων ἀπόλητον, τὰ πάντα κατεβροχθίσθησαν, καὶ ὅπως ὤφειλον νὰ ζήσωσι. Τῇ συστάσει δὲ τοῦ μεγάλου ποιητοῦ τοῦ ἐλευσάντος αὐτὴν εἰς Παρισίους, ὡς τὸ φῶς ἔλκει τὰς φαλαίνας ἵνα κατακαύσῃ τὰ πτερόγιά των, ἡ Ἑλένη ἔτυχε παρὰ τῆς Κόρνης ἡσέως σύνταξιν 500 φράγκων, καὶ ταῦτα ἦσαν τὸ μόνον ἔχειν τῆς. Τὸ ἐπικὸν τῆς ποίησας συντελεσθὲν οὐδὲν εὖρον ἀγοραστὴν ἤτο δὲ, ἀληθῶς εἰπεῖν, ὀχληρὸν τὸ ποίημα τοῦτο ὡς πᾶν ἐπικὸν ποίημα.

Τέλος ἦλθέ τις ἡμέρα καθ' ἣν τῆς πείνης ἡ φωνὴ κατέπνιξε τὴν τῆς ἀξιοπρέπειας καὶ ὑπερηφανείας, καὶ ἡ Ἑλένη κατήντησε νὰ γράφῃ ἑμμετρα συγχαρητήρια, αἰνίγματα, λογογρίφους, καὶ ἐρωτικὰ δίστιχα κατὰ παραγγελίαν τῶν ζυχαροπλαστῶν.

Ἡμέραν τινὰ δὲν εἰςέρω πῶς μ' ἦλθε κατ' τὴν συνουσίαινα νὰ ἐπανεβῆ εἰς τὸ χωρὶον τῆς.

— Πρὸ τιμῶ τὸν θάνατον, μοι εἶπε.

— Τί λέγεις; δὲν κατατρεῖς ὅτι ἡ μήτηρ σου δὲν εἶνε εἰς καλὴν κατάστασιν;

— Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ἐπληρώθησαν δακρῶν καὶ οὐδὲν μ' ἀπεκρίθη.

Ἡμέραν τινὰ ἡ κυρία Βαλλία λαβοῦσά με κατ' ἰδίαν μοι εἶπε.

— Τώρα βλέπω ὅτι μὰς ἐγέλασαν ἐκάμα μὲν μεγάλην τρέλλαν. Μόνος ὁ Κύριος γινώσκει τί ὕποφύω. Τί νὰ κάμω μὲν; Τὸ καλλίτερον εἶνε νὰ ἐπιστρέψω μὲν εἰς τὸ χωρὶον, ὅπου θὰ μὰς ὑποδέχθῃ ἡ Μαρία καὶ ὁ Σταυρὸς μ' ἀνοικτάς ἀγκάλας. Ἀλλὰ δὲν θέλει ἡ Ἑλένη. Ἐχει τὴν μύτην ὑψηλὰ καὶ δὲν θὰ θελήσῃ νὰ ταπεινωθῇ ἑμμορὸς εἰς τὸν Σταυρὸν, εἰς τὴν ἀδελφὴν τῆς καὶ εἰς ὅλους μὰς τοὺς φίλους.

Ἐπεχείρησα δευτέραν κατὰ τῆς Ἑλένης ἐροδον, ἀλλὰ μάτην.

— Μεγαλοποιεῖτε, μοι εἶπε, τὴν δεινὴν κατάστασίν μου. Ναι μὲν δὲν ἔχομεν ὅτι ὠνειροπόλου, ἀλλὰ δὲν εἶνε δὲ καὶ τόσον ἀξιολύπητοι ὡς φαντάζεσθε ἴσως. Καὶ ἔπειτα ὁ ἀγὼν καὶ ἡ πάλῃ εἶνε γόνυμο, καὶ δὲν ἀπάρεσκει εἰς τὴν μεγαλοφυΐαν. Οὐχὶ ἐν τῇ χλιρᾷ ἀτμοσφαιρᾷ τῆς εὐπορίας καὶ τῆς ευεξίας συντελοῦνται τὰ μεγάλα καὶ ἔξοχα ἔργα.

Τὸ δύσμοιρον παιδίον, βλέπετε, ἐπέμμεν ἐτι. Ἀπεχώρησα κατὰπεπληγμένος.

Ἐν τούτοις ὁ Σταυρὸς ἐνουφύθη τὴν Μαριάν. Οὐδὲ ὅμως δὲ τὸ νεκρὸν ζεύγος ὑπώπτει τὰ ἐν Παρισίοις συμβαίνοντα. Ἐν ἀγνοίᾳ τῆς τ' Ἑλένης καὶ τῆς μητρὸς τῆς ἀπεφάσισα νὰ γράψω τῷ Σταυρῷ τὴν πᾶσαν ἀλήθειαν. Ἀπάντησιν δὲν μ' ἔστειλεν ὁ γενναῖος νεανίας, ἀλλ' ἦλθεν αὐτὸς μεστὰ ἔχων τὰ θυλάκιά του στίλβων τὰ κληρῶν ἡ κληρῶν. Φαντάζεσθε τὴν ἐκπληξίν του ὅτε εἶδε τὸ

μέγεθος καὶ τὴν ἐκτάσιν τῆς καταστροφῆς. Κατήσπασθη τὴν μητέρα καὶ τὴν κόρην καὶ ἐξέκνωσεν ἐπὶ τῆς τραπέζης τὰ θυλάκιά του.

Ἐπειτα δὲ ἀποτεινόμενος πρὸς τὴν Ἑλένην. — Λάβε, τῇ εἶπε, σ' ἔφερα τὸ δακτυλίδι σου, τὸ εἶχες λησμονήσῃ εἰς τὴν κάμαρά σου, τὴν ἡμέραν ποὺ ἔφυγες.

Καὶ τῇ ἐνεχείρισε τὸ δακτυλίδιον ὅπερ ἡ Ἑλένη τῷ ἔδωκεν ἑσπέραν τινὰ ἐν τῷ κήπῳ ἐπὶ τοῦ λιθίνου καθίσματος ὑπόσχομένη αὐτῷ ἐρωτὰ ἀιδίου. Τὸ ἔλαβεν ἡ Ἑλένη καὶ ἀπέστρεψε τὸ πρόσωπον ἵνα κρύψῃ τὰ δάκρυά τῆς. Δὲν ἔκλαυε δὲ τὸν ἐρωτὰ τοῦ Σταυροῦ, ἀλλὰ τὰ δεινὰ τῆς, τὰς ἐλπίδας τῆς.

— Δὲν ἐτελείωσ' ἀκούη, εἶπεν ὁ Σταυρὸς. Ἡ Μαρία μὲ παρήγγειλε νὰ τῆς πᾶσω τὴν μητέρα τῆς καὶ τὴν ἀδελφὴν τῆς. Δὲν φεύγω ἀνδὲν σὰς πᾶρω μαζί μου. Ἡ κάμαρά; σὰς σὰς περιμένουν εἰς τὸ χωρὶον. Τῆς ἐξοχῆς μὰς δ' ἀέρας θὰ σὰς ὠφελήσῃ. Ἐφύτευσα ὅλον τριῶνον τοῦ κήπου τριανταφυλλίαις ἐπίτηδες διὰ νὰ ἔχετε τὴν εὐωδίαν ὅταν ἔλθετε.

Ἡ Ἑλένη ἔσεισε τὴν κεφαλὴν. Ἡ μήτηρ καὶ ἐγὼ ἠνώθη μὲν μετὰ τοῦ Σταυροῦ καὶ τὴν παροικιοῦμεν νὰ συναϊνέσῃ, ἀλλ' ἡ σκληρὰ κόρη ἤτο ἀκαμπτος.

— Πῆλιν, εἶπεν πρὸς τὴν μητέρα τῆς, μετὰ τῆς Μαρίας θὰ ζήσῃς εὐτυχιστέρα. Ἐγὼ μὲν ἔδω, ὀφείλω νὰ μείνω, πρέπει νὰ συντελεσθῇ τὸ πεπρωμένον μου.

— Ἐὰν σὺ μείνης, καὶ ἐγὼ μὲν, εἶπεν ἡ μήτηρ. Ἀλλ' ἔδω, παιδί σου, τί θὰ γελώμεν;

Οὔτε τὰ δάκρυά τῆς, οὔτε αἱ παράκλησεις τοῦ, οὔτε τοῦ Σταυροῦ ἡ ἀρχαία κατὰρωσάνα νὰ πείσωσιν τὴν Ἑλένην νὰ κατὰλήθῃ τοῦς Παρισίους. Τί; Ἄρα γε δεσμοὶ τὴν συνεκράτει. Ἡ Μοῦσα ἡ φιλοδοξία, ἄλλος τις ἐρῶς ἀποτυχῶν καὶ ἐπιθυμῶν νὰ ἀποθάνῃ ὡς ὁ αἰσὸς ἐκεῖ ἔθλα ἤτο προσκεκολλημένος; Οὐδεὶς ἠδυνήθη νὰ πρᾶθῃ τίποτε, καὶ ὁ Σταυρὸς ἐπανεβῆ εἰς τὸ χωρὶον μόνος.

Ἀπερχόμενος μ' ἐζήτησε τὴν ἄδειαν νὰ με ἀσπασθῇ, ὅπερ ἀσπένδῳ τῷ ἐπέστρεψα.

— Καὶ τῇ Ἀστέρῳ; τὴν ἠρώτησα.

— Σὰς ἀφῆσε γρόνονος, ἡ κάμαρῃ.

— Καὶ ἡ Μαρία;

— Μοῦ ὁποσχεθῆκε πῶς θὰ μου κάμῃ ἕνα Σταυράκι.

Ἀλλὰ πρὸς τί νὰ παρατείνω τὴν λυπηρὰν ταύτην ἱστορίαν; Ἡμέραν τινὰ εὖρον τὴν Ἑλένην γονυκλινῆ παρὰ τοὺς πόδας τῆς κλίνης τῆς μητρὸς τῆς. Ἡ γῆρξ Βαλλία ἔκειτο νεκρά. Πρὶν δὲ ἐκπνεύσῃ ὠρῆκε τὴν κόρην τῆς νὰ ἐπανεβῆ εἰς τὸ χωρὶον.

Καὶ ἀληθῶς μετὰ τινὰς μῆνας ἀπῆλθεν ἡ Ἑλένη ἐκ Παρισίων κατὰβεβλημένη τὴν τε ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα. Εἰσερχόμενῃ δὲ εἰς τὸ χωρὶον εἶδε

